

[Poul Westergaard.]
lys, og jeg håber, at socialdemokratiet kan se forskellen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslag nr. 1—3 og § 1, således ændret,
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 4 om indsættelse af en ny paragraf
vedtoges med 120 stemmer mod 39; 1 medlem stemte hverken for eller imod.

§ 2
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 5, *vedtoges ved, at § 3 forkastedes med 145 stemmer mod 13; 2 medlemmer stemte hverken for eller imod.*

§§ 4-9
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om priser og avancer.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 72) findes i tidenden sp. 1579, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 61).

Der var stillet 8 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Lysholt Hansen (S):

Efter en så lang dag med så mange blændende taler skal jeg gøre det ganske kort. Jeg tør ikke gå ind i raden, og jeg skal derfor ganske kort sige, at vi fra socialdemokratiets side kan stemme for ændringsforslagene nr. 6, 7 og 8 og opfordrer til at stemme imod alle de øvrige ændringsforslag.

Jeg har kun én bemærkning at føje til, og det er, at vi er meget glade og taknemlige for, at Mærsk Møller på så klar vis gjorde klart, at man kunne komme i den situation, at der var nogen, der ikke ønskede at tage imod disse tilskud. Det gav os virkelig anledning til at udforme paragraffen sådan, at man, enten man modtager tilskuddene eller ej, er pligtig at modregne i de priser, man fastsætter.

Det gav samtidig det bevis, som vi vel egentlig ikke behøvede, men som vi nu har fået, at man egentlig ikke behøver at lytte ret meget efter disse herrer, når de aflægger beretning på deres generalforsamlinger.

Tillisch (FP):

Jeg vil også prøve at fatte mig i korthed.

Jeg kan sige, at fremskridtspartiet nu som ved første behandling går imod lovforslaget. Vi mener stadig væk, at loven er overflødig, idet vi mener, den fri konkurrence uden for monopollovens område er tilstrækkeligt værn. Vi mener dertil, at loven er direkte skadelig.

For så vidt angår ændringsforslagene, kan vi tiltræde det af os selv stillede ændringsforslag nr. 1, idet vi mener, at nye og mindre virksomheder er særlig sårbare over for den lovgivning, der her er tale om.

Vi vil stemme for ændringsforslag nr. 3, idet vi er af den opfattelse, at også netop mindre virksomheder kan have vanskeligt ved at oparbejde og vedligeholde et tilstrækkeligt lager, såfremt kostprisprincippet skal fastholdes.

Vi stemmer for vores eget ændringsforslag nr. 4 om at ordet „nødvendige“ i bestemmelsens nr. 1, 2. linje udgår.

Det fremgik af behandlingen i udvalget, at foruden at ordet „nødvendige“ må siges

[Tillisch.]

at være overflødig i virkeligheden, så ligger der, hvis man overhovedet skulle tillægge det nogen betydning, for så vidt kun deri, at man ved bedømmelse af lønudgifter alene vil tillade indregnet overenskomstmæssige lønforhøjelser.

Nu er det jo sådan i det praktiske liv, at man ofte står over for en længslidning, som man ganske enkelt ikke kan komme uden om, og vi mener derfor, det er uheldigt, at sådanne helt nødvendige, i virkeligheden reelt nødvendige, lønudgifter ikke kan medtages ved vurderingen.

Vi kan endelig stemme for ændringsforslag nr. 5 om, at § 8 i dens nuværende form udgår.

Jens Peter Jensen (V):

Venstre kan tiltræde de af handelsministeren stillede ændringsforslag, hvoraf det vigtigste er en konsekvens af loven om omkostningsdæmpende ydelse. Det er helt naturligt, at virksomheder skal modregne ikke alene de beløb, de modtager, men også dem, de er berettiget til.

Jeg har godt nok lagt mærke til, at der er kapitalstærke virksomheder, der har ladet forstå, at de ikke vil modtage pengene, men efter vor opfattelse skal de ikke pudse glorien for forbrugernes penge. Det må være sådan, at de skal modregne i prisberegningen.

I øvrigt synes jeg, at sådanne virksomheder godt kunne have vist en smule større solidaritet over for kapitalsvage firmaer i stedet for at fremstille dette omkostningstillæg som noget i retning af socialhjælp. Det er jo forbrugerne, der får tilskud, ikke arbejdsgiverne.

Venstre kan ikke stemme for de forskellige mindretalsændringsforslag. Jeg skal kun gøre en bemærkning om et par enkelte af dem.

Nr. 1 og 2 giver anledning til yderligere administration, og det er ikke det, der absolut er brug for. Med hensyn til nr. 2 vil jeg sige, at det forekommer inkonsekvent, at monopoltilsynet skulle tillægges overherredømme over andre offentlige organer. Jeg synes også, det ser lidt sært ud, at de konservative, der ellers ikke kan få nok begrænsning af monopoltilsynets beføjelser, her vil udvide tilsynets indflydelse.

Jeg ved ikke, om ændringsforslaget er det, men det synes, som om det er båret af den filosofi, at hvis jeg skal generes, så skal du også; på den måde kan man jo ikke få skabt lighed imellem to ulige parter.

Ændringsforslag nr. 3 om, at det almindeligt anvendte kostprincip kan fraviges, hvis det forhindrer virksomheder i at opretholde normalt lager, har jeg en vis sympati for, men handelsministeren har ikke villet stille et ændringsforslag svarende hertil. Men ministeren har i bilag 25 kommenteret emnet på en sådan måde, at monopoltilsynet i særlige tilfælde kan anerkende et tillempet genanskaffelsesprincip, f. eks. af hensyn til forsyningssituationen.

Jeg mener, at dette burde kunne imødekomme også mindretallet. Jeg var ved første behandling inde på, at man kunne tænke sig en anvendelse af gennemsnit af gammel pris og ny pris, og det skulle vel ikke være uoverkommeligt for monopoltilsynet at administrere dette også efter lovgivningen. I øvrigt vil jeg gøre opmærksom på, at det er jo ikke i alle tilfælde, det er til en virksomheds gavn, hvis man anvender genanskaffelsesprincippet.

Ændringsforslag nr. 4 stillet af fremskridtspartiet kan vi ikke støtte, og jeg tror, forslagsstillerne her har fået noget galt i halssens. Denne lovgivning er jo ikke en lov til fremme af længslidningen, snarere tværtimod, og jeg må sige, at det undrer mig, at der i disse dage fra de særeste sider gives udtryk for, at det samlede forligskompleks skulle være en indbydelse til længslidning.

Men jeg vil gøre den tilføjelse, at monopoltilsynet i sine bestræbelser på at vurdere såkaldt nødvendige omkostninger, specielt med henblik på lønomkostninger, bør anvende en mild og forstående praksis. Det skulle ikke være nødvendigt at sætte et stort fagligt organisationsapparat i gang for at finde en rimelig løsning. Det bør kun i undtagelsestilfælde være nødvendigt at påkalde de faglige 10 mands møder. Det er jo ikke monopoltilsynets opgave at vanskeliggøre atmosfæren på arbejdsmarkedet.

Om lovforslaget skal jeg i øvrigt gøre et par enkelte bemærkninger. Jeg lægger vægt på, at det af betænkningen fremgår, at monopoltilsynet ved omkostningsberegninger bør tage hensyn til indehavers og eventuelle ægtefælles produktive og administra-

[Jens Peter Jensen.]

tive indsats i virksomheden. Der er her en imødekommenhed over for mindre virksomheder, som disse hidtil har spejdet forgæves efter.

Jeg lægger også stor vægt på, at handelsministeren har bekræftet, at monopoltilsynet efter hans opfattelse ved bedømmelsen af de momenter, der indgår i virksomheders prisfastsættelse, bør lade det almindelige renteniveau i samfundet indgå i denne, idet der må tages hensyn til behovet for at fremskaffe risikovillig kapital til erhvervslivet.

Ved første behandling gjorde jeg opmærksom på, at især Industrirådet ofte har besværet sig over monopoltilsynets praksis. Nu imødekommes denne kritik. Jeg forventer ikke, at Industrirådet skal erklære sig tilfreds med lovgivningen, men noget af den surhed, der kom frem i en enkelt skrivelse, der måske var lidt spontant inspireret, synes jeg godt man kan lægge til side.

Jeg tillægger det også en egenværdi, at den højtærede handelsminister i betænkningen tilsiger regeringens opmærksomhed over for det forhold, at det offentlige for visse personalekategorier kan blive lønførende, og at regeringen i sin lønpolitik over for de offentligt ansatte vil have dette for øje.

Ja, så synes jeg, at vi så langt hen på aftenen, hvor der har lydt så mange knubbede ord, også skal have plads til en lille venlighed, og jeg vil da bede den supplerende socialdemokratiske ordfører tage en hilsen med til den tidligere handelsminister. For jeg vil sige, at vi har i udvalgsarbejdet ikke alene haft imødekommenhed og glæde af den nuværende handelsminister, men vi har også haft megen nytte af hans forgænger i embedet, og noget kunne måske have set anderledes ud, hvis også hr. Erling Jensens forgænger havde været medlem af udvalget.

Formanden:

Jeg ved ikke, om der er håb om, at det hjælper, når jeg nu igen beder medlemmer i sidegangen tale mere sagte indbyrdes. Det er ret håbløst for os andre her at høre, hvad der foregår i salen, med den evindelige uro i sidegangen.

Dagmar Andreasen (RV):

Det vanskelige ved dette lovforslag er, at afgørelsen af, hvornår priser er rimelige eller

urimelige, overlades til monopoltilsynets skøn, og det er ikke muligt i loven at afstikke retningslinjer, som vi kan føle os trygge ved. Det problem har vi naturligvis, hver gang vi skal vedtage en bemyndigelseslov, men beføjelserne i denne lov forekommer meget vidtgående. Kun fremtiden kan vise, om angsten er ubegrundet.

Vi har i det radikale venstre fundet, at det er rimeligt at få fastslået i loven, at virksomheder og handlende skal have lov-hjemmel til at tjene ind til den nødvendige finansiering af stigende råvarepriser i de tilfælde, hvor et normalt varelager ellers ikke kan opretholdes. Det er et beskedent krav, og vi håber meget at få ændringsforslaget herom igennem. De konservative, fremskridtspartiet og centrum-demokraterne er medforslagsstillere.

De konservative og fremskridtspartiet foreslår at, § 8 går ud. Det kan vi til gengæld ikke støtte. Denne paragraf omhandler bl. a. takster og honorarer, og det er måske det område, hvor der er allermost grund til indgriben, når det kommer til stykket.

Ændringsforslag nr. 2 fra de konservative om, at loven også skal omfatte priser, takster og honorarer for statslige og kommunale ydelser, vil det radikale venstre støtte. Vi har haft megen utilfredshed med, at disse instanser har sat priserne i vejret, uden at der egentlig har været omkostningsmæssig begrundelse for det, og det synes vi bør stoppes. I bemærkningerne til § 7 står, at ikke alle lønomkostninger nødvendigvis skal godtages som omkostninger, der må indregnes i priserne, det afhænger af, om de må anses for at være nødvendige. Meningen er jo nok, at arbejdere og arbejdsgivere ikke skal kunne enes om lønstigninger, der bare overvælttes på priserne. Det er rimeligt nok, men på den anden side er det urimeligt, når arbejderne andres i at hæve deres indkomstniveau i forhold til andre grupper i samfundet, uanset hvad de i øvrigt yder.

Det er muligt, at vi skal begynde et andet sted end i denne lov, når vi skal have ændret det forhold. De aftaler, der indebærer, at offentligt ansatte og pensionister automatisk får den samme procentuelle stigning som arbejderne, låser i realiteten arbejderne fast i forhold til andre grupper, og forholdet bliver jo særlig grelt, fordi arbejderne hele tiden må forbedre produktiviteten medens

[Dagmar Andreassen.]

vi ikke har de samme muligheder for at gennemføre en effektivitetsstigning i den offentlige sektor.

Fremskridtspartiet har stillet et ændringsforslag, der går ud på, at ordet „nødvendige“ i § 7, nr. 1, udgår. Jeg tror nok, at det blev stillet for netop at imødegå det punkt, men vi kan ikke tilslutte os det, for der kan udmærket godt være visse omkostninger, som ikke bør kunne indregnes. Der kan tænkes reklameomkostninger, repræsentationsudgifter af en sådan art, at de ikke med rimelighed bør kunne indregnes som en omkostning i priserne. Ministerens ændringsforslag kan vi stemme for.

Jeg vil gerne gentage, hvad jeg sagde ved første behandling, at vi i det radikale venstre håber, at der snart kan opnås flertal for at føre en økonomisk politik, der gør det berettiget at ophæve denne lov. I øvrigt vil vi efter bedste evne følge administrationen af loven, og både en ændret økonomisk situation og en administration, der rammer urimeligt og uheldsmæssigt, ville kunne motivere os til at foreslå loven ophævet. Men i øvrigt stemmer vi i den nuværende situation for lovforslaget.

Stetter (KF):

Ved en nøjere gennemlæsning af udvalgets betænkning er jeg kommet noget i tvivl om en detalje på et vigtigt felt. Det fremgår af betænkningen, at udvalget har drøftet, hvilken rolle det almindelige renteniveau skal spille for monopoltilsynets bedømmelse af virksomhedernes prisfastsættelse.

Udvalget og ministeren er enige om, at monopoltilsynet bør lade det almindelige renteniveau i samfundet indgå i overvejelser om virksomhedernes prisfastsættelse, men her i betænkningen står der, at handelsministeren bekræftede, at det efter hans opfattelse er rigtigt. Nu vil jeg gerne sikre mig, at der ikke kan være nogen tvivl her, at man ikke fra monopolrådets side måske fortolker det på den måde, at det kun er ministerens opfattelse, mens det altså er hele udvalgets opfattelse. Jeg beder derfor ministeren om at bekræfte den enighed og at tilsikre mig, at monopolrådet også retter sig efter denne enighed.

Den konservative folketingsgruppe kan anbefale ændringsforslagene under nr. 6, 7

og 8 stillet af handelsministeren. Vi har intet ønske om afstemning. Vi betragter disse ændringsforslag som nødvendige i forbindelse med gennemførelsen af forslaget om omkostningsdæmpende ydelse.

Vi kan endvidere anbefale ændringsforslagene under nr. 2, 3 og 5, og jeg skal gøre nogle enkelte korte bemærkninger vedrørende disse 3 sidste ændringsforslag.

Handelsministeren siger i et svar til udvalget, at sigtet med en prislovgivning er inflationsbekæmpelse. Nu vel, men hvorfor er offentlige virksomheder så undtaget fra at skulle følge bestemmelserne i dette lovforslag? Det er efter vor opfattelse ulogisk, fordi mange af disse virksomheders prisfastsættelse netop øver en helt væsentlig indflydelse på inflationen. I et svar fra ministeren siges det endog, at en forbavsende stor del af de offentlige virksomheder ikke har fulgt tilsynets udtalelser. Skal vi tage medansvar for denne lovgivning, må offentlige virksomheder underkastes samme pris- og takstforvaltning som private virksomheder, og jeg kan sige til hr. Jens Peter Jensen, at vi ønsker denne ligelighed; der må nemlig være orden i tingene. Når private virksomheder skal rette sig efter disse meget strenge bestemmelser, så må offentlige virksomheder, der har meget større indflydelse på inflationen, nødvendigvis også gøre det.

Vi kan endvidere anbefale ændringsforslaget under nr. 3, der oprindeligt er stillet af det radikale venstre. Den konservative gruppe finder, det er utilstrækkeligt, at monopoltilsynet kun i særlige tilfælde vil anerkende et tillempet genanskaffelsesprincip. Med de stærkt stigende og svingende råstofpriser er det nødvendigt for mange virksomheder at anvende genanskaffelsesprincippet i deres kalkulationer, hvis de skal undgå at ryge ud i en risikabel likviditetskrise.

Dernæst: udvalgsarbejdet har afdækket flere uklare og løse bestemmelser. Derfor er der i virkeligheden grundlag for at stille en række ændringsforslag på forskellige felter. For nu ikke at gøre forvirringen komplet omkring dette teknisk meget svære lovforslag har den konservative gruppe besluttet kun at stille et enkelt ændringsforslag mere, nemlig ændringsforslaget under nr. 5. Vi foreslår at fjerne § 8. Denne paragraf indfører en ny og urimelig bestemmelse i prislo-

[Stetter.]

ven, nemlig at monopoltilsynet nu får pligt til at gribe ind på områder, hvor der hersker fri konkurrence, og indgriben skal ske efter principperne fra monopolloven.

Kriteriet for indgriben: urimelige priser, takster eller honorarer, er ubestemt og vil ganske automatisk medføre en vilkårlighed, som især rammer mindre virksomheder. Samtlige hovedorganisationer går imod bestemmelsen og dermed altså også mod dens vilkårlighed. Det har ikke været muligt at få en blot nogenlunde tilfredsstillende forklaring på, hvordan tilsynet vil administrere denne pligt til at gribe ind. Ministeren har blot svaret, at det er monopolrådet, der bedømmer, om lovens betingelser for pligt-mæssig indskriden er til stede. En udførlig redegørelse kan først gives, når loven har virket nogen tid i praksis.

Denne vilkårlighed kan den konservative gruppe ikke godkende. Vi vil ikke overlade virksomhederne, som arbejder under ofte hårde konkurrencevilkår under en offentlig priskontrol og forvaltning, som ikke er fastlagt i lovteksten, i bemærkningerne eller i lovens øvrige forarbejder.

Jeg har bemærket, at ministeren i et svar til udvalget har sagt, at det er monopolrådet, som har det egentlige ansvar for lovens administration med anke til monopolnævnet og med anke til domstolene. Handelsministeren har sådan set ikke noget ansvar for administrationen af denne lovgivning, men de af folketingets medlemmer, der skal påtage sig dette ansvar, kan ikke komme så let fra det, som ministeren kan. Vi skal stå til ansvar over for vælgerne og over for organisationerne og forsvare det ude i praksis. Derfor ønsker vi altså lovforslaget rensset for denne paragraf, som er meget restriktiv, som vi altså ikke har kunnet få nogen egentlig forklaring på, og som er skadelig for virksomhederne.

Den konservative gruppe finder, at lovforslaget er en skærpelse i sammenligning med tidligere prislove. Det har ikke hidtil været en pligt for tilsynet at gribe ind på det konkurrenceprægede marked. Vi ønsker en prislovgivning, men vi ønsker ikke en skærpelse af gældende regler. Vi mener samtidig, at en så restriktiv prislovgivning som den foreslåede kun har mening, såfremt der

på samme tidspunkt føres en restriktiv indkomstpøolitik.

En sammenligning af løn- og arbejdsforhold mellem privat og offentligt ansatte medarbejdere er vanskelig og uoverskuelig; vi kender formentlig alle eksempler på en ofte forekommende situation, nemlig at stat, amter eller kommuner og halv- eller helofficielle institutioner tilbyder løn-, pensions- og arbejdsforhold, som det ganske simpelt er umuligt for de private virksomheder at konkurrere med. I stedet for at begrænse virksomhedernes mulighed for at indregne visse lønomkostninger i priserne burde regeringen og flertallet i salen i højere grad interessere sig for, at det offentlige fører en neutral lønpøolitik. Den kendsgerning, at stat, kommuner og amter er lønførende, er måske det alvorligste og mest påtrængende problem i dansk økonomi netop nu.

Udvalgsarbejdet har ikke overbevist os om, at tilsynet eller virksomhederne kan administrere lovens nye bestemmelser. Disse bestemmelser vil føre til en vilkårlighed, og denne vilkårlighed vil især ramme de mindre virksomheder, der ikke har den ekspertise eller kan købe sig den ekspertise, der skal til i forhandlingerne med monopoltilsynet.

Vore ændringsforslag er hidtil blevet afvist af regeringen. Opretholdes denne afvisning, vil vi stemme imod lovforslaget ved tredje behandling.

Højland (CD):

Det skal her erkendes, at centrum-demokraterne principielt vil være imod en pris- og avancelovgivning, men det efterspørgselspres, der er fremkommet de senere år, nødvendiggør en lovgivning på dette område. Derfor havde vi meget gerne set revisionsbestemmelse og tidsbegrænsning i loven, men da det ikke ser ud til, at der kan skabes flertal herfor, tilslutter vi os bemærkningerne fra det radikale venstre om at forbeholde sig ret til, hvis forholdene taler herfor, at fremsætte forslag om lovens ophævelse eller revision, hvad alle her i salen naturligvis til enhver tid har ret til.

De betæneligheder, jeg gav udtryk for ved lovforslagets første behandling, gjaldt ikke så meget lovforslagets bestemmelser som monopoltilsynets fortolkningmulighe-

[Højland.]

der, hvor den hidtidige praksis har været af en karakter, erhvervslivet ikke altid kunne bifalde.

Nogle helt væsentlige fortolkningsproblemer er, hvad jeg er meget tilfreds med, blevet kommenteret af handelsministeren på en sådan måde, at enhver tvivl er ryddet væk, bl.a. det i bemærkningerne anførte, at selverhervende i omkostningsberegningerne måtte regne eget produktivt arbejde med. Dette udvides i fortolkningen til også at gælde værdien af administrativt arbejde, hvilket er en nødvendig statuering af hensyn til de mange mindre næringsdrivende og disses hustruer, der ofte bruger aften og weekend på at udføre sådanne administrative opgaver.

Vi kan også erkende, at der i prisansættelse efter prisstoppets ophør er skabt mulighed for at indregne det omkostningsefterløb, mange virksomheder og brancher i det hele taget har, fordi de inden prisstoppets vedtagelse ikke nåede at få dækning for alle de omkostningsstigninger, der på det tidspunkt allerede forelå.

En meget væsentlig faktor, der er helt afgørende for, at vi giver vor tilslutning til lovforslaget, er, at spørgsmålet om de omkostningsdæmpende ydelser ikke forhindrer muligheden for at indregne differencen på de ca. 1.000 kr. i omkostningerne, nemlig den forskel, der er mellem kompensationsløbet til arbejdsgiverne og de udbetalte dyrtidsportioner. Hvis ikke loven var formet på en sådan måde, at det var berettiget at medregne denne difference i omkostningsberegningerne, ville vi nok have overvejet vores stilling i det hele taget til pris- og avance-loven.

Jeg må her meddele, at på trods af, hvad der står i betænkningen, vil vor gruppe tilslutte sig de konservatives forslag til ændring af § 6, stk. 5; det drejer sig om paragraffens anvendelse på priser, takster og honorarer for statslige og kommunale leverancer og ydelser.

Vi er medforslagsstillere til det ændringsforslag, der muliggør anvendelse af genanskaffelsespris, når det drejer sig om opretholdelse af nødvendigt varelager. Man må i øvrigt være klar over, at det er et meget omfatteligt område for virksomhedernes økonomi, idet det kræver forøget kapitalan-

skaffelse at forny nødvendige varebeholdninger, med den vareprisforhøjelse, der først og fremmest skyldes forhold, som vi ikke selv kan have indflydelse på.

Vi kan tilslutte os de af handelsministeren efter samrådet stillede ændringsforslag, der alle er tiltrådt af erhvervsudvalget.

Centrum-demokraterne tilsiger fortsat positiv medvirken til at gennemføre det foreliggende lovforslag med de nævnte forbehold for ændringer.

Aage Frandsen (SF):

Socialistisk folkeparti fremsatte den 18. december sidste år et forslag til ny pris- og avance-lov, et forslag, som er blevet forhandlet i forbindelse med det lovforslag, som er fremsat af regeringen.

En række af de synspunkter, som indeholdtes i vores forslag, er ikke blevet tilgodeset i det, vi nu ser som det endelige resultat.

Jeg vil nævne nogle af de punkter, som vi havde med i vores forslag, og som vi mener fortsat er væsentlige for, at en pris- og avance-lov kan virke.

Vi mener for det første, at kompetencen med hensyn til indseende med priser og avancer må ligge hos handelsministeren, og at monopoltilsynet skal være hjælpende i denne forbindelse, og at monopolrådet derfor skal udgå som en slags ledende organ.

Videre ønsker vi, at forbrugerorganisationerne kommer mere centralt ind i pris- og avance-loven, og vi ønsker også, at der fastsættes mere faste regler for, hvornår der kan foretages pris- og avanceforhøjelser, således at det ikke, som det er tilfældet nu, er overladt til monopoltilsynet. Det vil være en fordel for forbrugerne, men sådan set også for producenterne.

Endelig havde vi også i vores forslag det, som vi fortsat mener er væsentligt, at man giver mulighed for en slags administrative bødeforelæg i stedet for, at man skal gå den forholdsvis besværlige gang via ankenævn og den slags ting.

Disse synspunkter har vi ikke fået tilgodeset, og derfor mener vi som sagt ikke, at det foreliggende forslag til prislovgivning er tilstrækkeligt i den nuværende situation. Derfor ønsker vi ikke at medvirke ved lovens gennemførelse i den sidste ende.

Men da samtidig lovforslaget på et par

[Aage Frandsen.]

punkter medfører forbedringer, som afgjort må siges at være nødvendige også i den nuværende situation, vil vi heller ikke modsætte os dets gennemførelse, men vil ved tredje behandling afholde os fra at stemme. Disse forbedringer skal bl.a. ses i §§ 4 og 8 og endvidere i det, som nu er foreslået af handelsministeren og tiltrådt af udvalget, nemlig den nye § 9, som må siges at være nødvendig i den nuværende situation på grund af de ting, man fra flertallets side i folketinget er enige om at gennemføre. Derfor vil vi som sagt ikke modsætte os lovforslagets gennemførelse, men kan heller ikke medvirke dertil.

Socialistisk folkeparti har ikke stillet ændringsforslag svarende til det, som er indeholdt i vores oprindelige forslag. Det har vi ikke gjort, fordi vi ikke ønsker at belaste folketingets tid med at stemme dem ned, da vi på grundlag af de drøftelser, vi har haft i udvalget, er klar over, at der ikke kan skabes flertal for det, vi ønsker gennemført og vi jo har haft lejlighed til at give det konkret form i det forslag, der lå på folketingets bord den 18. december sidste år. Derfor afholder vi os fra at stille vores ændringsforslag, men vor stilling er naturligvis uændret.

Med hensyn til de ændringsforslag, der foreligger, kan vi tiltræde dem, som er stillet af handelsministeren, fordi de er nødvendige i den nuværende situation på grund af det forslag, som vedtages af et flertal i folketinget.

Med hensyn til de ændringsforslag, som er stillet af forskellige mindretal, kan man generelt sige, at der er tale om ændringer, som svækker lovens indhold, og som betyder, at loven på en række områder ikke får den begrænsede magt, som vi ønsker den skal have. Det drejer sig bl.a. om det ændringsforslag, der er stillet af det konservative folkeparti og fremskridtspartiet som nr. 5 om, at § 8 skal udgå. Det ville være en meget væsentlig svækkelse af loven, hvis ikke man havde § 8 med; de muligheder, som trods alt ligger i monopoltilsynets arbejde ifølge det foreliggende forslag, ville blive ødelagt, og derfor ville der være tale om en svækkelse.

Med hensyn til det ændringsforslag, som

er stillet af fremskridtspartiet under nr. 4 om, at ordet „nødvendige“ udgår, kan vi ikke betragte det på samme måde som fremskridtspartiets ordfører, hr. Tillisch, der sagde, at det primært drejede sig om lønglidninger i forbindelse med priser. Hvis det kun var det, det drejede sig om, havde vi støttet ændringsforslaget, men det drejer sig om en række andre ting end netop spørgsmålet om lønglidning, og derfor kan vi ikke tiltræde det. Havde det været et ændringsforslag, som gik ud på, at man tillod lønglidning, havde vi støttet det, fordi det er en af de ting, som indgår i vores oprindelige forslag af 18. december, hvor der udtrykkeligt stod, at vi ønsker, at overenskomstsmæssige og afsmittende lønstigninger skal kunne indgå i priser.

Med hensyn til det ændringsforslag, som er stillet af et mindretal under nr. 3 til § 7, må vi sige, at det kan vi ikke støtte ud fra den betragtning, at det uforholdsmæssigt vil tilgodese erhvervslivets interesser. Vi mener ikke, det er nødvendigt at lempe yderligere på dette punkt, og derfor kan vi ikke tilslutte os dette ændringsforslag.

Det samme gælder de to ændringsforslag under nr. 1 og 2, også ud fra den betragtning, at flertallets forslag er at foretrække fremfor de andre. Vi mener ikke, at det konservative ændringsforslag om, at man skal have speciel kontrol også med det offentlige, er nødvendigt, vi mener, at det offentlige er i stand til at føre kontrollen selv, og at det ville medføre, at en række af de muligheder, vi har fra de offentlige myndigheders side, herunder også fra folketingets side, ville blive begrænset.

Vi kan som sagt ikke tilslutte os nogen af de ændringsforslag, som er stillet af mindretallene, simpelt hen fordi de vil medføre en udhuling af lovforslaget, men vi kan altså tilslutte os de ændringsforslag, som er stillet af handelsministeren, nemlig dem under nr. 6, 7 og 8.

Endelig til allersidst: som sagt kan vi ikke tilslutte os lovforslaget i dets helhed, fordi det ikke vil blive en effektiv prislov, hvad vi har brug for i den nuværende situation, men vi vil heller ikke modsætte os lovforslagets gennemførelse, da der er en række nydannelser deri, som er forbedringer i forhold til den nuværende lov.

Bracher (KrF):

Lovforslaget om priser og avancer har i udvalget været undergivet en saglig og indgående behandling, ligesom ministeren gentagne gange har været til samråd. Resultatet er blevet en del bemærkninger i tilslutning til betænkningen, som imødekommer et par af de ting, vi pegede på ved første behandling, og som ligeledes har imødekommet nogle af de fremmødte deputationers ønsker.

Vi stemmer for lovforslaget i dets helhed samt for de af handelsministeren stillede ændringsforslag nr. 6-8, hvorimod vi ikke kan stemme for de ændringsforslag, stillet af et mindretal, der er opført under nr. 1-5.

Knud Jespersen (DKP):

Under første behandling af dette lovforslag gav vi udtryk for, at kunne der findes forbedringer, var vi tilhængere deraf, og der er beskedne forbedringer i det endelige udkast. Da lovforslaget ikke omfatter olieproblemerne og det ikke giver monopoltilsynet tilstrækkelig effektivitet, tror vi alligevel ikke, at denne lovgivning vil få nogen afgørende betydning for forbrugerne, den vil ikke holde priserne nede, og den vil faktisk give en falsk fornemmelse af, at man nu har lidt kontrol med priserne.

På den baggrund står vi i et dilemma, idet vi godt vil have forbedringer, men det negative, camouflagen, vil vi ikke medvirke til, og derfor skal jeg henvise til, hvad jeg sagde under første behandling: vi er ikke i stand til at stemme for dette lovforslag.

Poul Westergaard (DR):

Også jeg skal gøre det kort, det er sent på dagen, og skægget er ved at blive langt. Vi har ikke været med i udvalgsarbejdet. Vi sagde under første behandling, at vi ikke mener, der er behov for sådan en lovgivning på de områder, der ligger uden for monopolområderne, og derfor var vi egentlig mest stemt for at nøjes med lovforslagets § 16, der ophæver den gældende prislovgivning. Det mener vi fortsat vil være det rigtige.

Nu foreligger der en række ændringsforslag, som vi ikke tidligere har haft lejlighed til at give udtryk for vor stilling til, så derfor vil jeg ganske kort sige: ændringsforslag nr. 1 vil vi vi stemme imod, ændringsforslag nr. 2, 3, 4 og 5 vil vi gerne støtte. Ændringsforslag nr. 6, det er det, der er resultatet af forliget, forstår jeg, denne trylleformular, man sætter ind i prislovgivningen for at sikre, at disse omkostningsdæmpende tilskud i fuldt omfang fører til prisnedsættelser på hjemmemarkedet, dette ændringsforslag kan vi ikke støtte. Derimod kan vi støtte de to sidste ændringsforslag.

Handelsministeren (Nyboe Andersen):

Jeg vil gerne takke ordførerne og i særdeleshed rette en tak til erhvervsudvalget for et arbejde, der på den ene side har været meget hurtigt, men på den anden side samtidig har været præget af megen grundighed og af ønsket fra alle sider i udvalget om at trænge ind i prislovgivningens problemer.

Jeg har personlig følt det som noget meget konstruktivt at have haft et indgående samarbejde med erhvervsudvalget under dette lovforslags behandling, og det forekommer mig, at der både i det almindelige bilagsmateriale, der vil komme, så snart det kan fremskaffes i trykt form, og i bemærkningerne i betænkningen til lovforslaget er sket en meget nyttig præcisering af indholdet af en række begreber, der har været en hel del tvivl omkring, også i forbindelse med både den hidtidige og den kommende administration af disse begreber.

Jeg skal nævne spørgsmålet om, i hvilken udstrækning genanskaffelsesprincippet kan tillempe; jeg skal nævne den drøftelse, vi har haft om begrebet „de nødvendige lønomkostninger“. Jeg skal videre nævne spørgsmålet om medregning af de selvstændiges og deres ægtefællers administrative arbejdsindsats og det spørgsmål, som hr. Stetter nu under behandlingen her særlig var inde på, spørgsmålet om, hvilken rolle renteniveauet skal spille for monopoltilsynets bedømmelse af virksomhedernes pris-

[Handelsministeren.]

fastsættelse. Jeg vil gerne læse de linjer op, der står i betænkningen på side 2:

„... herunder har handelsministeren bekræftet, at monopoltilsynet efter hans opfattelse ved bedømmelsen af de momenter, der indgår i virksomheders prisfastsættelse, bør lade det almindelige renteniveau i samfundet indgå i denne, idet der må tages hensyn til behovet for at fremskaffe risikovillig kapital til investering i erhvervslivet.“

Og jeg skal sige til hr. Stetter, at ordene „efter hans“ — altså efter min — „opfattelse“ naturligvis ikke betyder, at dette er sådan en privat mening, jeg måtte have lyst til at give udtryk for, men det betyder, at denne udtalelse indgår i lovens forarbejde og grundlag og derfor naturligvis i grundlaget for den måde, loven fremover skal administreres på.

Jeg skal med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt lovforslaget er en skærpelse eller det modsatte i forhold til den gældende prislov, sige, at det er en væsentlig lempelse, som erhvervslivet har været glad for, at den generelle kalkulationsregel nu er fjernet. På den anden side er det i en stærkt inflatorisk situation uforsvarligt at undvære en priskontrol, men jeg kan dele fru Dagmar Andreasens ønske om, at en sådan lovgivning engang måtte kunne blive overflødig.

Indtil videre tror jeg, at den lovgivning, som nu løber af stabelen, vil vise sig at være en rimelig løsning. Det er jo karakteristisk, at der er 3 partier her i salen, som finder, at lovforslaget er for vidtgående. Der er 2 partier, der finder, at det er for svagt. Jeg tror, at de 5 midterpartier, der kan tilslutte sig lovforslaget, har fundet en løsning, der på én gang er mere smidig og dog i fornødent omfang effektiv til løsning af de problemer, man står over for.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslag nr. 1.
forkastedes med 142 stemmer mod 26.

§§ 1-5
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 2
forkastedes med 124 stemmer mod 48; 1 med-

lem stemte hverken for eller imod.

§ 6
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 3
forkastedes med 87 stemmer mod 75.

Ændringsforslag nr. 4
forkastedes med 132 stemmer mod 30.

§ 7
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 5 forkastedes ved, at § 8
vedtoges med 120 stemmer mod 42.

Ændringsforslag nr. 6 om indsættelse af en ny paragraf, §§ 9-13, ændringsforslag nr. 7, § 14, således ændret, §§ 15 og 16, ændringsforslag nr. 8 om indsættelse af en ny paragraf og § 17
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Jeg skal lade de 4 sidste sager udgå af dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Erhvervsudvalget:
Udtræder: Dohrmann
Ny stedf.: Glensgård

Landbrugs- og fiskeriudvalget:
Udtræder: Arentoft
Ny stedf.: Dohrmann

Udvalget for forretningsordenen:
Udtræder: Ninn-Hansen
Nyt medlem: Schlüter

[Formanden.]

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 14. februar, kl. 11 med følgende dagsorden:

1) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om optagelse af statslån i udlandet.

2) *Eventuelt: tredje behandling af:*

Forslag til lov om omkostningsdæmpende ydelse.

3) *Eventuelt: tredje behandling af:*

Forslag til lov om udbyttebegrænsning m. v.

4) *Eventuelt: tredje behandling af:*
Forslag til lov om priser og avancer.

5) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen på Færøerne. (Ændring af skoledirektionens sammensætning).

6) *Forespørgsel til socialministeren af Eva Gredal m. fl.*

Mødet hævet kl. 22.08.
